

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 22 april justerades.

§ 2 Anmälan om ersättare

Tredje vice talmannen anmälde att *Jenny Bengtsson* (V) inträtt som ersättare för *Ali Esbati* (V) under tiden för hans ledighet den 12 maj–16 juni.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Tredje vice talmannen meddelade att Vänsterpartiets riksdagsgrupp anmält *Jenny Bengtsson* som suppleant i konstitutionsutskottet, i utrikesutskottet och i arbetsmarknadsutskottet under *Ali Esbatis* ledighet.

Tredje vice talmannen förklarade vald *under tiden den 13 maj–16 juni* till

suppleant i konstitutionsutskottet
Jenny Bengtsson (V)

suppleant i utrikesutskottet
Jenny Bengtsson (V)

suppleant i arbetsmarknadsutskottet
Jenny Bengtsson (V)

§ 4 Anmälan om faktapromemorior

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2015/16:FPM77 Förordning om inrättandet av ett in- och utresesystem (Smarta Gränser) *KOM(2016) 194*, *KOM(2016) 196* till justitieutskottet

2015/16:FPM78 Meddelande om smartare informationssystem
KOM(2016) 205 till justitieutskottet
2015/16:FPM79 Meddelande om framtida gemensamt asylsystem och ut-
ökade lagliga vägar till Europa *KOM(2016) 197* till socialförsäkrings-
utskottet
2015/16:FPM80 Gemensamt ramverk för att motverka hybridhot
JOIN(2016) 18 till försvarsutskottet

§ 5 Anmälan om granskningsrapport

Tredje vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen och överlämnats till finansutskottet:
RiR 2016:6 Granskning av Årsredovisning för staten 2015

Svar på
interpellationer

§ 6 Svar på interpellationerna 2015/16:511 och 512 om förtroendet för Arbetsförmedlingen

Anf. 1 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Christian Holm Barenfeld har frågat mig hur jag ser på det minskade förtroendet för Arbetsförmedlingen och vilka åtgärder jag anser behöver vidtas för att vända utvecklingen. Boriana Åberg har frågat mig hur mitt förtroende för Arbetsförmedlingens förmåga att klara sitt uppdrag påverkas utifrån resultaten från Svenskt Näringslivs enkät och vilka konkreta åtgärder jag avser att vidta för att förbättra Arbetsförmedlingens förmåga att klara av sitt uppdrag.

Jag besvarar interpellationerna i ett sammanhang.

Det är oroande att allt färre av Svenskt Näringslivs medlemmar svarar att de använder Arbetsförmedlingen som rekryteringsväg. Det är också oroande att så stor andel av dem i den här undersökningen som har använt sig av Arbetsförmedlingens tjänster inte är nöjda. Arbetsförmedlingens egen arbetsgivarundersökning visar att ca 90 procent av arbetsgivarna är nöjda, men den visar också att enbart drygt var tredje arbetsgivare tycker att myndigheten har bidragit till en snabbare och bättre rekryteringsprocess.

Att det finns missnöje med Arbetsförmedlingen bland arbetsgivare är inget nytt problem, och det finns inga snabba lösningar. Inom myndigheten pågår ett omfattande utvecklingsarbete, som bland annat innehåller en satsning på fler och bättre kontakter med arbetsgivare. Undersökningar av Arbetsförmedlingen och den av Svenskt Näringsliv visar att det fortfarande finns mycket att göra.

Arbetsförmedlingen har under 2015 tillsatt fler särskilda förmedlare som arbetar uppsökande med små och medelstora företag för att ge råd och stöd om rekrytering. Det är ett arbetssätt som inleddes i projektet Jobbsökarna, som var ett samarbete mellan Företagarna och Arbetsförmedlingen. Myndigheten deltar nu i fler nätverk och ökar sin samverkan med olika företagsorganisationer. Arbetsförmedlingen samarbetar också mer strukturerat med stora koncerner för att ta till vara nyanländas kompetens. I

januari invigdes ett arbetsförmedlingskontor i Solna som enbart riktar sig till arbetsgivare.

Det ska självklart vara enkelt att få kontakt med arbetsförmedlare, och arbetsgivare ska få professionell hjälp. För att arbetsgivare ska kunna hitta rätt kompetens att rekrytera är det även viktigt att Arbetsförmedlingen ger rätt stöd till dem som söker arbete så att de kan matchas med de jobb som finns. Det är därför inte enbart de insatser som riktar specifikt mot arbetsgivare som påverkar hur nöjda de i slutändan blir utan hela den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Regeringen arbetar kontinuerligt med olika satsningar för att förbättra matchningen. Det är särskilt viktigt nu med en stark utveckling på arbetsmarknaden när många arbetsgivare vill anställa.

Anf. 2 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Fru talman! Jag ber att få tacka ministern för svaret på min interpellation. Det var ju ett tag sedan jag skrev denna interpellation, men frågan är lika aktuell i dag som när den skrevs.

Jobbfrågan är en av de frågor som vi tycker är de absolut viktigaste att hantera, och regeringen har ju sagt att jobbfrågan är viktig även för dem. Den fråga jag ställde gällande förtroendet för Arbetsförmedlingen är att vi ser att förtroendet är mycket lågt och att det dessutom sjunker. Det är allt färre arbetsgivare som väljer att använda sig av Arbetsförmedlingen i sin rekrytering, och det är enormt stora summor som vi lägger på Arbetsförmedlingens verksamhet varje år.

Förtroendesiffrorna bygger såklart på de förväntningar och uppfattningar som de svarande har på förmedlingen, det vill säga arbetsgivarna som kan anställa och som kan nyttja Arbetsförmedlingen.

Alliansregeringen tillsatte en utredning som på djupet skulle genomföra en översyn av Arbetsförmedlingens verksamhet och utifrån den titta på verksamheten och hur den skulle kunna bli bättre. Det gäller ju att man gör rätt saker och hanterar det som inte fungerar.

Den utredningen lade den nuvarande regeringen ned i det närmaste direkt när den tillträdde. Jag har lite svårt att se varför regeringen ska vara så negativt inställd till att utreda och ta fram bra underlag för förändring och förbättring.

Moderaternas och Alliansens syn på saken är tydlig. Vi vill ha en översyn som bör gå igenom hela myndighetens organisation och styrning, men även de arbetsmarknadspolitiska insatserna. Kontakterna med arbetsgivarna skulle också analyseras, då goda arbetsgivarkontakter är en förutsättning för att klara och förbättra matchningen. Utredningen borde också se över hur andra aktörer kan bidra till att hjälpa människor att komma i jobb.

Utöver detta behövs självklart fler insatser. Det viktigaste är att det bedrivs en politik som är jobbvänlig och där fler jobb skapas. Detta kommer vi med all säkerhet tillbaka till i senare debatter om arbetslöshetsmål och liknande.

Det är dessutom viktigt att det finns förslag som sänker trösklar och som gör det enklare att komma in på arbetsmarknaden, inte minst för dem som står längre ifrån den. När det gäller lönestöd och andra insatser finns det en hel del att göra för att förenkla och förbättra, för det finns i dag en uppsjö av såväl insatser som lönestöd som lätt blir svåra att överblicka.

Prot. 2015/16:105
13 maj

Svar på
interpellationer

Fru talman! Arbetsmarknadsministern påpekade gång på gång i valrörelsen att en reformering av Arbetsförmedlingen skulle vara en av de första åtgärderna i regeringsställning. I stället valde man nästan omedelbart att stoppa den översyn som pågick, sparka den ansvarige utredaren, avveckla utredningen och tillsätta en myndighetsanalys via Statskontoret – ett helt annat uppdrag som genomförs regelmässigt på våra myndigheter. Dessutom omfattade uppdraget till Statskontoret enbart intern ledning och styrning.

Hade inte regeringen valt att avbryta den utredning som pågick hade vi i januari i år haft ett omfattande underlag för att bygga upp en ny arbetsförmedling och därmed förbättra förtroendet.

Har ministern och regeringen verkligen råd att kasta sådana underlag i papperskorgen när vi ser den utveckling som vi ser i dag?

Anf. 3 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret.

Anledningen till att jag skrev denna interpellation var en enkät som Svenskt Näringsliv genomför vartannat år och som handlar om rekrytering av nya medarbetare. I år visade enkäten bottenresultat. För 14 år sedan var det 64 procent av företagen som vände sig till Arbetsförmedlingen, att jämföra med dagens 45 procent, som dessutom är den lägsta noteringen någonsin.

Dessutom uppgav vart femte företag i enkäten att de var mycket missnöjda med hur Arbetsförmedlingen fungerade. Det är mycket alarmerande fakta. Med tanke på det stora antalet arbetssökande är det extremt viktigt att företagare som vill anställa får bästa möjliga service.

Arbetsförmedlingens uppgift är, som framgår av namnet, att förmedla jobb. Vi befinner oss i en högkonjunktur, och behovet av snabba och lyckade rekryteringsprocesser är stort.

Av ministrarnas svar framgår inte huruvida hennes förtroende för Arbetsförmedlingens förmåga att klara sitt uppdrag har påverkats. Har ministern fortfarande förtroende för Arbetsförmedlingen?

Ministern anser att resultatet av enkäten är oroande, vilket enligt mig är en mild beskrivning av problematiken. Att mer än hälften av arbetsgivarna väljer bort Arbetsförmedlingen när de rekryterar är katastrofalt och något som kräver omedelbara åtgärder och inte bara konstaterandet att arbetsgivarnas missnöje inte är något nytt problem.

Det skulle underlätta om Arbetsförmedlingen själv har en sjukdomsinikt. En sådan verkar saknas. I en intervju i Svenska Dagbladet ifrågasätter regiondirektören för södra Sverige, som även har ett särskilt ansvar för kontakterna med arbetsgivare, undersökningens resultat. Han tycker att de som är mycket missnöjda bör använda Arbetsförmedlingens tjänster i ännu större utsträckning. Jag hoppas att ministern förstår att sådana uttalanden inte stärker företagets förtroende för Arbetsförmedlingen.

Arbetsförmedlingens misslyckande måste också ses i ljuset av de enorma utmaningar som asylinvandringen leder till. Utrikes födda är nu i majoritet på Arbetsförmedlingen, och då är inte den stora gruppen asylsökande som kom förra året medräknad. 100 000 nyanlända ska ut på arbetsmarknaden. Hur ska det gå till när vi har en arbetsförmedling som inte fungerar?

Regeringen har som mål att alla nyanlända ska ha jobb inom två år och att Sverige ska ha EU:s lägsta arbetslöshet senast 2020.

Jag upprepar därför min fråga: Vilka konkreta åtgärder avser arbetsmarknadsministern att vidta för att förbättra Arbetsförmedlingens förmåga att klara sitt uppdrag?

Prot. 2015/16:105
13 maj

Svar på
interpellationer

Anf. 4 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Låt mig först understryka att jag tar denna fråga på allra största allvar. Det är oerhört viktigt att arbetsgivarna får relevant hjälp att få tag i personal till de lediga jobben också via Arbetsförmedlingen. Jag är inte nöjd med resultaten hittills.

Direkt efter att vi tillträdde lades arbetet på Arbetsförmedlingen om vad gäller att jobba med arbetsgivare. Från slutet av 2014 började man prioritera arbetsgivararbetet. Man har byggt upp och tagit fram en specialistroll i sin personalstyrka som särskilt jobbar med att serva arbetsgivare. Man har inrättat en särskild enhet som har denna roll, och man planerar att inrätta flera sådana. Man har ökat frekvensen av företag i sina register. Man kan i tidmätningar se en markant ökning av den tid arbetsförmedlare ägnar åt arbetsgivarkontakter. Man har särskilt utvecklat sitt arbete med att möta större koncerners rekryteringsbehov på ett antal regionala platser.

Det händer ganska mycket vad gäller att förbättra och satsa på arbetsgivarkontakterna och möta arbetsgivarnas behov.

Fru talman! Jag är dock medveten om att det bara är resultaten som räknas. Det måste därför leda till att det blir bättre resultat och nöjdhet hos arbetsgivarna och att matchningen fungerar för att vi ska kunna se att de vidtagna åtgärderna verkligen ger önskvärt resultat.

Åtgärder är alltså vidtagna, och arbetet har lagts om rejält inom Arbetsförmedlingen. Men det är som sagt resultaten som räknas.

Jag vill också svara Boriana Åberg: Ja, jag har förtroende för Arbetsförmedlingen. Men jag tar problemen på allra största allvar och är mycket medveten om att Arbetsförmedlingen är en myndighet som fortfarande inte visar de resultat som vi borde kunna förvänta oss.

Anf. 5 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Fru talman! Det är jättebra att ministern tar frågan på största allvar och att man försöker att förbättra Arbetsförmedlingen. Självklart måste man förbättra och utöka arbetsgivarkontakterna. Varför det inte har skett tidigare i tillräcklig omfattning kan man fundera över. Jag tror att vi har en gemensam ambition att se till att dessa kontakter ökar.

För att i grunden kunna reformera en myndighet som åtnjuter något av det lägsta förtroendet av våra myndigheter och när det dessutom är en sådan stor och omfattande myndighet är det viktigt att man utreder och går igenom från grunden så att man har fakta i dessa frågor.

Man kan göra saker under tiden. Man behöver inte vänta på utredningens svar i all evighet utan att göra något under tiden. Men om det pågår en utredning samtidigt och man får välgrundade, faktabaserade och väl utredda svar i en sådan utredning har man ett bra underlag för sitt beslutsfattande.

Jag förstår fortfarande inte vad det var som gjorde att regeringen fattade beslutet att lägga ned utredningen, sparka utredaren och totalt av-

veckla utredningen samtidigt som riksdagen vid två tillfällen med en majoritet i riksdagen tillkännagivit för regeringen att utredningen ska återupptas. Trots detta har den inte återupptagits.

Detta är allvarligt för Arbetsförmedlingen och dess framtid. Det är också allvarligt när det gäller förhållandet mellan riksdag och regering. Vi befinner oss i salen för Sveriges högsta beslutande organ, och här tycker man uppenbarligen att det är viktigt att det görs en grundläggande och genomgående utredning av Arbetsförmedlingen för att stärka och förbättra den, för att öka förtroendet för den, för att se till att de arbetsgivare som behöver personal kan få det genom Arbetsförmedlingen och, det absolut viktigaste, för att den som inte har ett arbete ska få ett arbete att gå till. Här bör Arbetsförmedlingen, tillsammans med andra aktörer, vara en huvudspelare för att se till att så blir fallet.

Anf. 6 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! Jag tackar ministern för alla exempel på förbättringar i Arbetsförmedlingens relationer med företag som hon räknade upp. Mycket riktigt är det resultaten som räknas, och förhoppningsvis kan dessa nya åtgärder resultera i nya kontakter.

Men hur ska man nå de arbetsgivare som redan har förlorat tron på Arbetsförmedlingen? Det är många som vittnar om att deras behov inte har blivit tagna på allvar och att Arbetsförmedlingens inblandning har orsakat extra arbete när arbetssökande utan utbildning och kvalifikationer har skickat ansökningar bara för att uppfylla kravet på ett visst antal sökta jobb.

Jag ska citera en företagare som inte har varit med i undersökningen men som delar slutsatserna där. Han säger: "Mitt förtroende för Arbetsförmedlingen upphörde slutligen och totalt efter en misslyckad rekrytering av 20 personer. Sedan dess har jag aldrig vänt mig till dem i egenskap av arbetsgivare och skulle aldrig ens överväga tanken. Min uppfattning har stärkts av de uppfattningar som andra bekanta har delat med sig av. Åtskilliga bilder av hur illa det fungerar, eller rättare sagt inte alls fungerar. Total oförmåga att leverera ett enda namn som är användbart. Arbetsförmedlingen kan inte överhuvudtaget matcha kravprofiler mot sökanden."

En annan företagare säger: "Att rekrytera är jättesvårt. Och man känner sig som arbetsgivare vilsen, övergiven och ensam. Trots mitt omfattande kontaktnät, vana av myndighetskontakter och så vidare visste jag inte riktigt hur jag skulle göra när det åter var aktuellt. Det jag visste att jag inte skulle göra var att kontakta arbetsförmedlingen."

Det låter hemskt. Det låter som att dessa företagare, som bara är två i mängden, verkligen har förlorat tron på att Arbetsförmedlingen, vars jobb är att förmedla jobb, fungerar på ett tillfredsställande sätt.

Jag antar att den typen av berättelser inte är något nytt för ministern.

När Socialdemokraterna var i opposition tyckte ministern att den svenska arbetsmarknaden fungerade allt sämre. Ministern tyckte att Arbetsförmedlingen inte klarade av sitt uppdrag och inte lyckades förmedla och matcha i den utsträckning som krävdes. Då uttryckte ministern att det var regeringens regelstyrning som var kontraproduktiv.

Vems är felet nu, ministern, när det är er regering som sätter reglerna?

Anf. 7 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag vill upprepa att jag tar frågan om Arbetsförmedlingens arbetsgivararbete på allra största allvar.

Det är naturligtvis inte sant att Arbetsförmedlingen inte alls kan möta arbetsgivarnas behov. Många arbetsgivare är nöjda med Arbetsförmedlingens arbete. Det gäller till exempel inom projektet för jobbsökande, som startades ihop med företagare. Det har varit ett mycket framgångsrikt projekt, som nu är implementerat i den ordinarie verksamheten.

Det gäller många av de arbetsgivare jag möter nu när jag åker runt på turné. Handelskamrarna runt om i landet har tillsammans initierat projektet Welcome Talent för att vi ska kunna ta emot nyanlända. Där vittnar många arbetsgivare om ett väldigt gott samarbete med Arbetsförmedlingen och goda resultat. Men detta räcker inte. Vi måste också förbättra resultaten generellt. Det måste bli fler arbetsgivare som är nöjda med Arbetsförmedlingens arbete.

Till Christian Holm Barenfeld vill jag säga att beslut om en utredning om Arbetsförmedlingens roll kommer att fattas före sommaren.

Boriana Åberg tog upp frågan om att arbetsgivare är missnöjda med att många arbetslösa skickar in ansökningar till jobb som de inte har någon chans att få, därför att de är tvungna att göra det. Det var något som gällde under den gamla regeringen, men den typen av styrning har vi inte längre. Det har lättat trycket på arbetsgivarna att de inte behöver ta emot många meningslösa ansökningar för att man ska uppfylla Arbetsförmedlingens regler snarare än att faktiskt söka ett jobb.

Jag vill svara Boriana Åberg att det självklart är mitt ansvar. Det är jag som är arbetsmarknadsminister, och det är jag som är ansvarig för hur det fungerar på Arbetsförmedlingen och för att se till att vi kan ändra på det som inte fungerar. Det finns en hel del att göra när det gäller Arbetsförmedlingen.

Direkt när vi tillträdde satte vi igång arbetet med att förändra inriktningen. Nu skulle man börja rekrytera folk som hade kompetens att jobba med arbetsgivarfrågor, något som man inte hade haft tidigare. Som jag redovisade i mitt tidigare svar har man satt igång många arbeten. Politiken har lagts om, men vi väntar fortfarande på tillräckligt tydliga resultat av det.

Anf. 8 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Fru talman! Arbetsmarknadsministern! Det är viktigt att poängtera att det finns många goda exempel. Det finns företag som är nöjda med Arbetsförmedlingen på sin ort. Inte minst finns det många arbetsförmedlare runt om i landet som både är kompetenta och gör ett fantastiskt jobb. Där-
emot kan det vara så att även de bästa medarbetarna inte kan leverera sin fulla potential eller göra det jobb de skulle vilja och behöva göra, om organisationen inte fungerar och verktygen inte finns.

Därför, återigen, är det viktigt att gå igenom hur arbetet fungerar. Under alliansregeringen gjorde vi stora förändringar på arbetsförmedlingsområdet, men även om vi hade fortsatt regera tror jag att vi hade behövt fortsätta att utreda. Vi tillsatte en utredning just för att vi ville att det skulle stärkas, förbättras och göras mer effektivt.

Prot. 2015/16:105

13 maj

Svar på
interpellationer

Det är jättebra om regeringen tillsätter en utredning före sommaren. Men om man inte hade avbrutit den pågående utredningen skulle man redan ha haft underlaget från den förra utredningen, som var tillsatt, att börja arbeta utifrån ett halvår innan man sätter igång utredningen. Det innebär att man har tappat tid – flera år – när det gäller att se till att Arbetsförmedlingen stärks och dess förtroende går upp. Det hänger ihop med att de faktiskt fungerar och levererar.

Det som har hänt är att vi har tappat ett, två eller två och ett halvt år av värdefull tid när det gäller att Arbetsförmedlingen skulle kunna bli bättre. Det tycker jag är synd och allvarligt, inte minst för alla dem som i dag inte finns på arbetsmarknaden.

Anf. 9 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! Jag vill poängtera att min kritik inte vänder sig till enskilda arbetsförmedlare. Det är organisationen som jag har synpunkter på. Det samma gäller de företagare som citerades.

Jag tycker att problemen är lite större än bara hur Arbetsförmedlingen bemöter potentiella arbetsgivare. Regeringen saknar medvetenhet om att det är företagen som skapar jobb, inte Arbetsförmedlingen och särskilt inte politikerna.

Med sin politik i övrigt har regeringen verkligen slagit undan benen på företagen. Förslaget om medfinansiering inom sjukförsäkringen, försämringarna inom RUT och ROT, de höjda skatterna på arbete – listan kan göras lång. Allt detta är politik som inte leder till nya jobb. Regeringen borde sluta betrakta företagen som en mjölkossa och inse att företagen är hästen som drar vagnen och att företagarna skapar välfärden.

Det finns ett alternativ till denna politik, nämligen Moderaternas förslag om utbildningsplikt, fler vägar till nya jobb, till exempel förstajobbet-anställningen, som innebär att man lär sig jobbet på jobbet, och självklart sänkta skatter på låga inkomster och fler RUT-jobb.

Om det finns fler jobb och man har tillräckligt mycket skattepengar har man råd att satsa även på Arbetsförmedlingen, som ska förmedla dessa jobb till alla som behöver dem.

Anf. 10 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Avslutningsvis har jag flera gånger betonat hur allvarligt jag ser på de problem och tillkortakommanden som finns inom Arbetsförmedlingen, men jag vill betona att Arbetsförmedlingens organisation fungerar allt bättre. Statskontorets genomlysning visar att myndigheten är på rätt väg och har prioriterat rätt frågor.

Arbetsförmedlingens arbete med arbetsgivarkontakter och matchning har prioriterats, och myndigheten har lagt om sitt sätt att arbeta. Man gör särskilda prioriteringar av mindre och medelstora företag, där många av de nya jobben skapas, men man har också särskilda satsningar mot stora koncerner, som har sina särskilda behov.

Vi ska ta allvarligt på problemen, men vi ska också se att mycket görs. Som jag bedömer det gör man det som krävs för att komma på rätt väg, men mer återstår innan vi har resultat där.

Avslutningsvis, fru talman, säger Boriana Åberg att regeringen slår undan benen på företagen. Det är lite svårt att finna fog för det när vi har en

utveckling med rekordhög tillväxt och fler lediga jobb i Sverige än någonsin. Det är lite svårt att få ihop det med bilden att man slår undan benen på företagen.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2015/16:105
13 maj

*Svar på
interpellationer*

§ 7 Svar på interpellation 2015/16:587 om traineejobb för nyanlända

Anf. 11 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Hanif Bali har frågat mig hur många traineejobb för nyanlända jag kommer att få till stånd under mandatperioden.

Som Hanif Bali påpekar finns det endast något hundratal traineejobb i dagsläget. Traineejobb innebär en kombination av arbete och reguljär utbildning. Flera parter är involverade i denna insats, och hur många traineejobb som kommer till stånd är därför beroende av dessa parters aktiva agerande. Traineejobben måste få växa fram kontinuerligt för att säkerställa god kvalitet i både anställning och utbildning.

Samtidigt finns det ett tydligt behov av att säkra generationsväxlingen inom en rad olika branscher. För att säkerställa kompetensbehovet i generationsväxlingen har regeringen gjort bedömningen att målgruppen för traineejobben behöver utvidgas till att även omfatta långtidsarbetslösa och nyanlända. Möjligheten att komplettera en grundskoleutbildning eller gymnasieutbildning med en mer yrkesinriktad utbildning, som svarar mot de krav som arbetsgivare ställer, kan underlätta inträdet på arbetsmarknaden för dessa grupper.

Det är också viktigt att komma ihåg att traineejobben är en av många insatser för att korta tiden från nyanländas ankomst till arbete. Regeringen har i 2016 års budgetproposition föreslagit ett antal satsningar som ska leda till en snabbare etablering på arbetsmarknaden, däribland förstärkta arbetsmarknadsinriktade insatser, validering och en rejäl höjning av ersättningen till kommunerna för mottagande av nyanlända. Regeringen har även gjort satsningar som innebär både en kraftig utökning av antalet utbildningsplatser och åtgärder som syftar till högre kvalitet inom utbildning för vuxna.

Regeringens samtal med arbetsmarknadens parter, Arbetsförmedlingen och andra berörda myndigheter har lett till att flera så kallade snabbspår in på arbetsmarknaden, bland annat för kockar, slaktare/styckare, hälso- och sjukvårdsyrken samt lärare och förskollärare, har införts. Regeringen har även tagit initiativ till den så kallade 100-klubben, som är en satsning där näringsliv och statliga myndigheter erbjuder jobb och praktik för nyanlända.

Arbetsförmedlingen har en central roll för att uppnå regeringens mål om en snabbare etablering av nyanlända på arbetsmarknaden. Myndigheten ska ha väl uppbyggda arbetsgivarkontakter och ge ett professionellt stöd till arbetsgivare som rekryterar. Alla arbetssökande, oavsett yrkesbakgrund och utbildningsnivå, ska ges stöd och vägledning i ett aktivt arbetssökande. Arbetsförmedlingen befinner sig i ett omfattande förnyelsearbete där arbetsgivararbetet är i fokus.

Anf. 12 HANIF BALI (M):

Fru talman! Traineejobben blev kända i valrörelsen. Då hade arbetsmarknadsministern inga problem över huvud taget att sätta siffror på dem. Just i valrörelser går det väldigt fint att sätta siffror på sina ambitioner. Trots det lyckas arbetsmarknadsministern inte ange en siffra som svar på min enkla fråga: Hur många traineejobb för nyanlända planerar regeringen? Inte någonstans i svaret ges det en enda siffra på hur många man planerar. Man konstaterar att det bara finns ett hundratal nu. Det är väl en någorlunda nedskrivning av de tusentals traineejobb som utlovades av regeringen.

Man får väl ändå tacka för svaret. Och då får man prova exemplet en gång till. Vi ger den socialdemokratiska arbetsmarknadsministern en chans till att sätta en siffra på hur många nyanlända som kommer att omfattas av traineejobben.

Anf. 13 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Arbetsmarknadspolitiska insatser är inte ett självändamål utan är till för att människor ska komma i arbete och för att arbetsgivare ska få tag i rätt kompetens. Vi står mitt uppe i en stor generationsväxling på arbetsmarknaden. En betydande del av de matchningsproblem som vi har i dag är att personer lämnar arbetsmarknaden och går i pension inom yrken där vi under många års tid inte har haft tillräckliga volymer av utbildning av nya till de yrken där det finns stor efterfrågan.

I skenet av detta har regeringen föreslagit traineejobb, som just är ett svar på detta. Men det är inte det enda svaret. Det finns också andra sätt att klara generationsväxlingen och se till att man får rätt kompetens.

Mitt uppdrag är inte kopplat till hur många personer som är i varje arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Mitt uppdrag är kopplat till att klara arbetslösheten, matchningen och tillväxten på arbetsmarknaden. Vi får använda de instrument som krävs för att nå dit.

En regering och inte minst ett oppositionsparti måste självklart finansiera sina förslag. Då beräknar man hur mycket resurser som behövs, för att tydliggöra att man har avsatt de pengar som krävs i sin budget. Men jag har i styrningen av Arbetsförmedlingen varit tydlig med att vi är flexibla. Är det så att vissa åtgärder inte fungerar lika bra som de borde får vi ändra i dem eller styra om till andra åtgärder som fungerar bättre. Det är så man bör styra arbetsmarknadspolitiken, tycker jag.

Så gör vi till exempel med traineejobben nu. De togs fram i en situation där vi hade mycket hög ungdomsarbetslöshet. Nu sjunker ungdomsarbetslösheten mycket snabbt, och då gör vi förändringar för att öppna mot andra grupper och ställa en del annorlunda krav på vilka som kan vara berättigade till den typen av stöd.

Det finns också andra insatser som krävs för att vi ska klara kompetensförsörjningen. Jag besökte i går IFI i Stockholm, där personer som har en utbildningsbakgrund motsvarande sex till nio års grundskola kombinerar sfi med yrkesutbildning. Jag var oerhört imponerad över både de goda resultaten och den stora målmedvetenheten hos de studerande. De får en helt annan motivation när det är kopplat till yrkesutbildningen, och man räknar med att kunna korta utbildningstiden med flera år, samtidigt som man kan få fram undersköterskor, kockar och byggnadsarbetare till arbetsmarknaden i Stockholm, som har stor efterfrågan på detta.

Detta är sådant som jag också gärna stöder. Vi behöver vara flexibla och hitta vägar där man kombinerar utbildning och arbete för att kunna klara de kompetensbehov som finns och för att se till att arbetslösa kommer i arbete.

Prot. 2015/16:105
13 maj

*Svar på
interpellationer*

Anf. 14 HANIF BALI (M):

Fru talman! Tack för denna sifferlösa exercis igen! Min fråga var ju hur många traineejobb som regeringen planerade. Men inte ens mellan tummen och pekfinger lyckas arbetsmarknadsministern framföra en enda siffra.

Däremot lyckas hon dra upp en massa andra intressanta exempel. Jag ifrågasätter inte om de är intressanta eller inte, men nu ställde jag den här interpellationen i Sveriges riksdag just för att få svar på en viss fråga – som jag inte lyckas få svar på.

Regeringen har däremot som princip inte något problem med att utlova ett visst antal när det gäller arbetsmarknadsinsatser. Den socialdemokratiska partiledaren Stefan Löfven utlovade första maj 5 000 beredskapsjobb. Där hade man inga problem med att sätta siffror på arbetsmarknadspolitiska insatser. Men när jag ställer en rak fråga om hur många nyanlända som ska omfattas av traineejobben får jag inget svar.

Då går arbetsmarknadsministerns förklaring inte ihop. Man påstår sig inte vilja jobba efter siffror över antal när det gäller arbetsmarknadsinsatser, men samtidigt har statsministern själv inga problem med att stå på första maj och utlova tusen hit och tusen dit. Någonstans får regeringen bestämma sig – sätter man siffror eller inte på sina insatser? Och varför gör man det i vissa fall men inte i andra?

Här blir traineejobben väldigt intressanta. Det utlovades ju tiotusentals traineejobb, och det blev några hundra. Kan vi förvänta oss liknande resultat med beredskapsjobb och traineejobb för nyanlända också, nämligen att de tusentals jobb som utlovas blir ett hundratal i slutändan? Då kan man fråga sig vilken effekt det får på svensk arbetsmarknad om några hundra ska ges insatser, när vi har ett problem där ungefär 50 000 av de arbetslösa endast har grundskoleutbildning eller lägre. Då kan man fråga sig hur stor effekt det ger.

De hundra som får den insatsen unnar jag verkligen detta. Men någonstans måste vi väl få lida med de tiotusentals som inte får det.

Anf. 15 CHRISTIAN HOLM BARENFIELD (M):

Fru talman! Jag vill fylla i lite beträffande det min kollega Hanif pratade om.

Ministern sa att antalet arbetslösa ungdomar sjunker, och det är korrekt. Det är bra, och det gläds vi väl alla åt. Vi har en bra konjunktur, och vi hade en alliansregering som lade fokus på jobben. Men nu kommer det säkert någon klyscha tillbaka om att det var den förra regeringens fel, för det brukar det göra.

Om man ska gräva i detta och se hur siffrorna ser ut: Antalet långtidsarbetslösa ungdomar inskrivna på Arbetsförmedlingen har ökat sedan Ylva Johansson tillträdde sin ministerpost. Traineejobben är väl inte minst tänkta för dem som står allra längst från arbetsmarknaden. De 32 000 traineejobben var Stefan Löfvens och Ylva Johanssons viktigaste valfråga, att se till att leverera de 32 000 jobben. Nu har halva mandatperioden gått.

Om man fortsätter i samma tempo kanske man lyckas leverera 200 av de 32 000 under mandatperioden.

Det skulle också införas extratjänster. Jag har inte hört så mycket om dem sedan valrörelsen. Men det är intressant att det i en valrörelse är väldigt lätt att svänga sig med siffror – gärna väldigt höga siffror, höga ambitioner och en hög svansföring – men uppenbarligen är enormt mycket svårare när jobben ska levereras.

Det kan vara så att man måste se över sin politik – förändras verkligheten kan man göra förändringar. Men frågan är: Har verkligheten förändrats så enormt mycket sedan Ylva Johansson tillträdde sin ministerpost gällande att vi knappt har några arbetslösa i det läget? Traineejobben, som jag i och för sig inte trodde på, var ändå paradfrågan för regeringen. Om man nu ansåg att traineejobb var så viktiga för att ungdomar och andra som stod långt från arbetsmarknaden skulle komma in på arbetsmarknaden, lyckas man ändå inte leverera detta sitt tydligaste vallöfte.

Vad är det som gör att man i dag inte vågar säga en siffra? Jag kan förstå att man inte vågar det utifrån fakta och erfarenhet just nu. Men det är ändå lite anmärkningsvärt att det är så enkelt och tydligt i en valrörelse men inte när man sedan sitter i regeringen.

Anf. 16 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Mina moderata motdebattörer lyssnade tydligen dåligt i valrörelsen. Socialdemokraternas viktigaste vallöfte handlade om jobben och arbetslösheten – ungdomsarbetslösheten specifikt och arbetslösheten allmänt. Jag tror faktiskt att väljarna uppfattade det. Det var ett av skälen till att det blev ett byte av regering, eftersom den tidigare regeringen hade misslyckats med jobben.

Jobben och arbetslösheten är fortsatt regeringens viktigaste prioritering. Jag tänker inte gå i fällan att styra mot särskilda arbetsmarknadspolitiska insatser och låta det skymma sikten för det viktigaste, nämligen jobb-tillväxten och att lediga jobb kan tillsättas, att arbetslösa får jobb och att arbetslösheten sjunker.

Det behövs en flexibilitet i arbetsmarknadspolitiken, och det tänker jag leverera.

Den gamla regeringen styrde hårdare mot specifika insatser. Det var inte något lyckosamt sätt att styra. Nu har vi ändrat styrningen av Arbetsförmedlingen. Vi styr inte mot ett specifikt antal i fråga om varje arbetsmarknadspolitisk insats, utan vi styr mot de övergripande målen om låg arbetslöshet och god matchning.

Fru talman! Vi har ett läge där sysselsättningsgraden är högre än den någonsin var för ungdomar under den gamla regeringen. Jag hoppas att vi alla gläds åt att det är på det sättet. Det stämmer inte att långtidsarbetslösheten bland ungdomar skulle ha ökat; tvärtom sjunker den.

Moderaterna har använt sådana siffror tidigare. Om man jämför olika månader olika år kan man ge intryck av att det skulle vara på det sättet. Men det är inte så om man tittar på de totala siffrorna eller säsongrensade siffror.

Långtidsarbetslösheten bland ungdomar sjunker alltså rätt tydligt, vilket är mycket glädjande. Det betyder inte att alla problem är lösta. Det finns fortfarande stora utmaningar.

Min erfarenhet är att ju svårare utmaningar vi har och ju mer komplex problematik som de arbetslösa har, desto större flexibilitet behövs i de insatser som man kan göra för att de arbetslösa ska komma i arbete. Det är bland annat därför som vi har öppnat för ett mycket nära samarbete med hjälp av Dua mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna för att kunna göra mer skraddarsydds insatser.

Vi behöver flera olika verktyg i arbetsmarknadspolitiken. Men vi behöver inte en stark styrning när det gäller vilka verktyg som ska användas och i vilka lägen. Det ska avgöras av vilka behov som finns och möjligheterna att komma i arbete.

Anf. 17 HANIF BALI (M):

Fru talman! Det blir lite märkligt när arbetsmarknadsministern står här och säger att man styr mot mål och inte mot hur många som ska vara i vissa insatser. Det kan låta sympatiskt. Det blir då lite märkligt att statsministern går ut och utlovar 5 000 beredskapsjobb. Varför gör han det? Om Socialdemokraterna är emot principen att ange siffror för det antal personer som de vill ha i åtgärder, varför anger de då i sin kommunikation med väljare och sin egen rörelse siffror? Varför använder Socialdemokraterna i valrörelsen just siffror – 32 000 traineejobb – om de redan från dag ett planerade att avveckla eller avreglera, som de kallar det, Arbetsförmedlingens styrning och inte ha siffrersatta mål?

Detta går inte ihop. Antingen ljuger Stefan Löfven när han talar om 5 000 beredskapsjobb eller också stämmer inte det som Ylva Johansson säger om att man inte jobbar med siffrersatta mål. Någonstans får regeringen bestämma sig.

Om man har siffrersatta mål, vad är de siffrersatta målen för traineejobben för nyanlända? Det är min enkla fråga.

Ylva Johansson återoppar principer om att man inte jobbar med siffrersatta mål, trots att man anger det i sin kommunikation utåt. Detta går helt enkelt inte ihop.

Sedan kan vi tala om alla andra frågor. Men den fråga som jag har ställt här är enkel, nämligen: Finns det en sådan siffra, eller finns det inte en sådan siffra? Ni kan då svara genom att ange en siffra eller genom att säga nej. Ni kan säga: Det finns ingen sådan siffra. I just detta fall väljer vi att inte ha en siffra, trots att vi har det för beredskapsjobb och annat.

Anf. 18 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Fru talman! Jag ska börja med att säga att jag tycker att det är bra att man har förstärkt och jobbar med att förstärka kontakterna mellan kommuner och Arbetsförmedlingen. Det tror jag är riktigt. Jag är kritisk till mycket, men detta tycker jag är en bra sak som ministern har gjort. Där har vi nog en samsyn.

Men det hindrar inte det som vi talade om i den förra debatten, nämligen att man ändå försöker utreda och se till att Arbetsförmedlingens organisation fungerar bättre och att man kan leverera mer. Det är klart att samarbetet mellan kommuner och Arbetsförmedlingen är enklare om båda parter känner förtroende för varandra och känner att den ena och den andra kan tillföra något och leverera.

Som Hanif Bali sa blir det konstigt när vi diskuterar detta. Det som sas i valrörelsen om 32 000 traineejobb men som blev 100 måste uppenbarligen ha varit valfläsk. Och nu vill man uppenbarligen inte ange någon siffra för detta.

Beredskapsjobben får väl ses som någon form av första maj-löfte till LO-koncernen, så att de också är nöjda ett tag med regeringens insatser. Men då är frågan: När blir de av, och kommer det att bli ungefär samma procentuella utfall av beredskapsjobben som det har blivit av traineejobben? I så fall blir det inte så många som kommer att ta del av dem. Hur ser ansvarig minister på beredskapsjobben?

Förvisso har ministern i tidigare inlägg kommenterat traineejobben, men visst är det anmärkningsvärt att man så tydligt går ut med ett av sina absolut viktigaste vallöften – 32 000 traineejobb – och sedan visar det sig att det blev 100. Det är inte en så jättebra leverans.

Anf. 19 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Det är nästan lite rörande med denna omsorg från Christian Holm Barenfeld och Hanif Bali om de arbetsmarknadspolitiska insatserna.

Som socialdemokrat tycker jag att det är viktigt med arbetsmarknadspolitiska insatser. Från Moderaterna brukar det låta tvärtom. De brukar inte tycka att det är så viktigt. De brukar i stället tala om riktiga jobb.

Men min och regeringens mål är att vi ska klara jobbtillväxten och arbetslösheten. För att göra detta behöver vi verktyg. Arbetsmarknadspolitiska insatser är ett sådant verktyg. Utbildningspolitiken är ett annat sådant verktyg. Investeringar är ett tredje sådant verktyg. Vi behöver använda de verktyg som krävs för att vi ska nå de högt uppsatta målen när det gäller jobben och arbetslösheten. Men det är inte ett självändamål att ha så många som möjligt i arbetsmarknadspolitiska insatser. Dessa insatser ska användas för att man ska klara att få människor i arbete, och de behövs.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2015/16:588 om arbetslöshetsmålet

Anf. 20 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Christian Holm Barenfeld har frågat mig om jag anser att regeringens mål om lägst arbetslöshet i EU 2020 går att nå.

Svaret på frågan är ja.

Anf. 21 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Fru talman! Jag tackar Ylva Johansson för det sannolikt kortaste interpellationssvar som jag någonsin har fått. Det är också ett av de kortaste som jag någonsin har sett.

Det är bra att ministern tror på det arbetslöshetsmål som regeringen har satt upp. Även om det inte är exakt siffrerat är det ändå siffror som det handlar om.

I statsrådets avslutande inlägg i den förra interpellationsdebatten sa statsrådet att Moderaterna brukar bry sig mest om riktiga jobb. Det är

självlklart så att vi vill se riktiga jobb. Sedan kan man behöva arbetsmarknadspolitiska insatser också i andra lägen och situationer. Men självklart handlar det om riktiga jobb.

Frågan är: När det gäller att nå arbetslöshetsmålet, handlar det om att se till att vi får riktiga jobb för att få en lägre arbetslöshet?

Det är intressant att statsrådet och regeringen inklusive statsministern fortsatt tror på arbetslöshetsmålet. Däremot förefaller det inte som att Arbetsförmedlingens analyschefer och generaldirektör över huvud taget tror på arbetslöshetsmålet. Det är intressant och konstigt.

Inte heller några andra seriösa instanser tror på arbetslöshetsmålet. Finanspolitiska rådet, som regeringen lyssnade väldigt noga på, inte minst i opposition, dömer totalt ut målet. Konjunkturinstitutet har inga förhoppningar om målet. Vid en genomgång kan jag inte hitta en enda seriös instans som tror att regeringen kommer att klara sitt eget arbetslöshetsmål om Europas lägsta arbetslöshet 2020. Det finns hittills inga siffror som pekar på det. De enda som kvarstår i dagsläget och som tror på arbetslöshetsmålet är Stefan Löfven, Ylva Johansson och några ytterligare personer i Sveriges regering.

Om man nu tror på detta, vad är det som ska leda fram till målet? Man sänker RUT- och ROT-avdragen, vilket till och med enligt regeringens egna bedömningar kommer att ha en negativ arbetsmarknadspolitisk effekt. Många instanser – inklusive Arbetsförmedlingen – säger det också, och det diskuterades även i valrörelsen. Men då föreslog regeringen traineejobb och andra insatser som skulle göra susen. Av dessa traineejobb blev det bara 100.

Man saknar ju förslag. Jag tycker att det är bra att man har en hög ambition och vill ha en låg arbetslöshet. Men när man på område efter område saknar förslag för hur jobben ska bli fler och där man har sina vallöften om att åtgärder och arbeten skulle bli fler, där levererar man inte.

På vilket sätt ska regeringen och Ylva Johansson se till att arbetslöshetsmålet 2020 uppfylls? Ingen vore gladare än vi moderater om Sverige skulle ha Europas lägsta arbetslöshet. Men det som oroar är att det förs en svag arbetsmarknadspolitik.

Anf. 22 HANIF BALI (M):

Fru talman! Man brukar säga: När fan blir gammal blir han religiös. Det verkar som att när regeringen vacklar blir också regeringen religiös. Definitionen av vad man tror på, att målet ska gå att nå, har nästan något religiöst mått av tro över sig. Jag tror inte att det är just den form av tro som Christian Holm Barenfeld åsyftar.

Om jag får utveckla hans fråga, på vilken empirisk grund baserar regeringen sin uppfattning att det går att nå EU:s lägsta arbetslöshet år 2020? Jag skulle gärna vilja veta vilken empirisk grund man baserar detta på.

Enligt bedömare behöver det komma till 400 000 jobb. Enligt samma bedömare finns det inte ens en tillstymmelse till sannolikhet att det kommer att uppfyllas.

Jag har inte tagit del av sådana data, men det vore väldigt intressant att få veta: På vilken empirisk grund baseras regeringens uppfattning att det går att nå EU:s lägsta arbetslöshetsmål 2020?

Anf. 23 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Det är intressant att det inte tycks vara någonting som är så provocerande för oppositionen som att regeringen har för avsikt att lyckas med sin politik. Det finns ingenting som ni blir så upprörda över som att regeringen har för avsikt att nå högt uppställda mål.

Frågan formulerades så här: Anser arbetsmarknadsministern att målet om EU:s lägsta arbetslöshet går att nå? Självklart är svaret på den frågan ja. Den som skulle svara nej på den frågan ska nog fundera över om det är politik som man ska ägna sig åt. Då ska man kanske ägna sig åt någonting helt annat.

Arbetsmarknadspolitiken måste alltid anpassas efter verkligheten. Det betyder att när verkligheten förändras måste också politiken förändras, om den ska vara framgångsrik. Då gäller det att förstå den situation som vi har just nu. Nu har vi en situation med mycket stark tillväxt av nya jobb. Det har lett till att det är många lediga jobb som inte tillsätts och till att en stor och växande andel av de arbetslösa inte har den kompetens som efterfrågas på arbetsmarknaden. I andra lägen kan det vara en annan situation. Men nu har vi den här situationen.

Det viktigaste som man måste göra är självklart att se till att rusta personer som är arbetslösa med den kompetens som efterfrågas och också att underlätta för arbetsgivare att efterfråga lite lägre kompetens än den som man i förstone hade tänkt sig – detta för att underlätta för människor att få en chans att komma in på arbetsmarknaden.

Svenskt Näringslivs bedömningar av hur många nya jobb som krävs för att nå regeringens mål är ett mått på hur stark tillväxten är. Man kan jämföra den bedömning som Svenskt näringsliv nu gör med den som man gjorde för ett år sedan. Det som har hänt under det året är att Sverige har tagit emot 163 000 asylsökande, vilket är en all time high-siffra, inte bara i vårt land utan i alla utvecklade länder.

Trots detta stora flyktingmottagande i Sverige har Svenskt Näringsliv räknat upp prognosen med bara 30 000 jobb. Det säger någonting om hur stark den underliggande trenden av ekonomisk tillväxt och tillväxt av nya jobb är just nu. Den består inte för evigt, utan det krävs också att man underhåller det med politiska insatser. Men i det läge som vi har just nu är det absolut viktigaste att rusta människor med utbildning och på andra sätt för att göra dem redo att ta de lediga jobben.

Anf. 24 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Fru talman! Ylva Johansson säger att det finns ingenting som är så provocerande för oppositionen som att regeringen lyckas med det som man vill göra. Det tycker jag inte stämmer, men det var väl lite av den tongången som hördes före valet och också under alliansregeringen. Det sprudlade väl inte riktigt av glädje när alliansregeringens statsråd i olika internationella mätningar blev korade till Europas och världens bästa till exempel finansminister och så vidare. Det var siffror på utnämningar som vi inte riktigt har sett på sistone.

Nej, jag blir inte provocerad om regeringen och Ylva Johansson lyckas med sin arbetsmarknadspolitik och lyckas att nå sitt arbetsmarknadspolitiska mål för att sänka arbetslösheten. Det som är provocerande och som jag är mer oroad för är ju avsaknaden av jobbskapande förslag, förslag som leder till att det blir enklare att och mindre riskfyllt att anställa och att starta

och driva företag. Det borde också bli lättare att gå från att vara utan arbete till arbete.

Nu har vi en positiv konjunktur som hjälper till. Sedan finns det många andra delar, men som Ylva Johansson sa är det en stor andel av de arbetslösa som inte har den kompetens som behövs och efterfrågas på arbetsmarknaden. Självklart kan man då utbilda människor, men det är ingen quick fix.

Vi har också ett rekordstort mottagande av nyanlända som till stor del kommer att stanna här. Vi har alla ambitionen att se till att de kommer in i samhället och in på arbetsmarknaden. Men vi vet också att det är en extremt lång etableringstid för nyanlända i Sverige, en väldigt lång tid. Det kommer också många som har en mycket låg utbildningsgrad. Regeringen säger ju nej till Moderaternas och Alliansens förslag om att man ska kunna lära sig jobbet på jobbet och om hur man ska sänka trösklarna för de nyanlända.

Mycket av det här ligger kanske inte heller direkt på arbetsmarknadsministern, utan på utbildningsministern, och det ska vi nog inte debattera här i dag, för han är väl i min hemstad Karlstad och försöker bli omvald i dag. Vi får se hur det går.

Det är givetvis viktigt att tillhandahålla utbildning och rusta vår arbetskraft. Men som sagt är det provocerande om vi inte lyckas leverera på arbetsmarknadsområdet.

Det är fyra år kvar att nå det mål ministern och regeringen satt upp. Om jag inte har fel siffror ligger Sverige i dag på 13:e plats i EU när det gäller arbetslöshet. Det innebär att man har en ganska lång väg att gå.

Man tillsätter nu under våren en utredning gällande Arbetsförmedlingen. Det kommer från regeringen också många förslag som gör det dyrare att anställa och som gör det krångligare, svårare och mindre lönsamt att starta och driva företag. Samtidigt saknas de konkreta jobbskapande förslagen.

På vilket sätt ska Ylva Johansson och regeringen kunna leverera, så att man uppfyller sitt arbetslöshetsmål? Och på samma tema som min kollega Hanif Bali: Vad har man för saklig grund att anse att det här kommer att fungera? Vad har man för vetenskapliga fakta bakom detta? Visst kan man ha politiska visioner, men det är också viktigt att det finns någon substans i de politiska visionerna.

Anf. 25 HANIF BALI (M):

Fru talman! Det blir nästan filosofiskt. Om man inte tror på mål som praktiskt inte är genomförbara, i alla fall inte med den form av politik som bedrivs nu, ska man då inte syssla med politik? Ja, vi kan ju ha som ambition att vi ska sätta en person på Venus nästa månad. Men det betyder inte att det är realistiskt att det blir av, för det finns ganska många empiriska fakta som motsäger att en sådan sak vore möjlig.

Regeringen hade kunnat ha ett mer långsiktigt mål, till exempel att nå Europas lägsta arbetslöshet lagom till 2030. Jag har ingen empirisk grund för att säga att det går att nå målet ens då. Men detta går såklart att utreda.

Man undrar då vad det finns för empirisk substans i att tro att det går att nå målet just till år 2020. Jag tror inte att det är politiskt omöjligt att få Europas lägsta arbetslöshet. Jag tror att vi båda vill ha inte bara Europas utan världens lägsta arbetslöshet. Det är nog ingenting som någon av oss

motsätter sig. Men oavsett politisk härkomst och ideologi kan man gå igenom fakta för att försöka se om det är möjligt att nå målet till år 2020.

Här blir det märkligt. Regeringen och arbetsmarknadsministern säger att det absolut är möjligt att nå målet och att de tror att de kommer att göra det. På vilken empirisk grund baserar man då sin tro på att man kommer att nå målet till det året? Jobbtillväxten är förvisso stark just nu, men det finns inget som pekar på att den kommer att hålla i sig ända dit och vara så pass stark att vi kommer att ha Europas lägsta arbetslöshet.

Anf. 26 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Moderaterna har aldrig haft höga mål, men jag representerar ett parti som ofta har haft det och ofta har klarat det. Det tänker vi göra nu också. Men det är självklart så att den flyktingsituation och det asylmottagande vi hade förra året har gjort det svårare. Allt annat vore naivt att säga.

Jag vill rätta Christian Holm Barenfeld på en punkt. Det är inte så att Sverige i dag har ett rekordstort mottagande av asylsökande. Men vi hade det förra året, och det var därför nödvändigt att lägga om politiken för att hantera situationen, vilket regeringen också gjorde.

Låt oss komma ihåg vilken politik Moderaterna bedrev när man hade chansen att styra över arbetsmarknadspolitiken. Vad gjorde man? Jo, man satsade på sänkt arbetsgivaravgift för unga. Det var en mycket dyr reform som gav väldigt lite pang för pengarna, vilket är dokumenterat. Man satsade på jobbcoacher, etableringslotsar och skattesänkningar. Inget av detta gav särskilt gott resultat beträffande arbetslösheten eller jobbtillväxten.

Låt oss också dra oss till minnes hur det lät på Moderaterna i valrörelsen. Om man återställer arbetsgivaravgiften för unga kommer det att bli ett dråpslag – ungdomsarbetslösheten kommer att öka, sa Moderaterna då. Nu har vi återställt arbetsgivaravgiften för unga till tidigare nivå och satsat på andra insatser. Och ungdomsarbetslösheten sjunker.

Det är inte så att ni i Moderaterna haft ett jättebra record beträffande att kunna förutse effekterna av olika politiska förslag, vare sig era egna eller våra. Men det ska väl sägas till ert försvar att dessa alltid är svåra att förutse, då verkligheten givetvis förändras. Det är just därför arbetsmarknadspolitiken måste vara flexibel och anpassa sig efter de utfall som blir och den föränderliga verkligheten.

Lite senare i dag kommer jag att träffa OECD. De har gjort en oberoende granskning av Sveriges etableringspolitik och kommer att presentera denna på en presskonferens i dag. Jag hoppas att Christian Holm Barenfeld tar chansen att lyssna på den. Jag tycker att det är viktigt att bli recenserad och granskad av utomstående. OECD kommer att göra den här typen av granskningar av flera länder, men Sverige är först ut. Vi har just nu inget att jämföra oss med, eftersom rapporten om oss är den första. Men senare kommer det att levereras rapporter också från granskningar av andra länder. Det kommer att bli intressant att kunna jämföra i vilka delar svensk politik är lyckad och i vilka delar vi kanske har att lära av andra länder, inte minst när det gäller att förkorta tiden till arbete för nyanlända.

Anf. 27 CHRISTIAN HOLM BARENFIELD (M):

Fru talman! Vi har våra respektive synpunkter. Den saken är klar.

Det är självklart så att alliansregeringen genomförde många viktiga reformer på arbetsmarknadsområdet. Mycket gick väldigt bra. Under den mest omfattande finanskrisen låg Sverige i topp när det gällde ekonomi och reformstyrka. Och till skillnad från många andra länder behövde vi inte spara oss ur krisen. Vi behövde inte göra massuppsägningar i den offentliga sektorn, vilket större delen av omvärlden faktiskt gjorde. Vi fick idel goda vitsord. Vi klarade finanskrisen väl, även om den givetvis innebar stora påfrestningar, även på grund av att Sverige är ett av de mest exportberoende länderna.

Den nuvarande regeringen förefaller inte tro på skattesänkningar utan anse att höga skatter är bra, medan vi tror att det är bra om folk får behålla mer av det de tjänar. En av de absolut mest jobbskapande åtgärderna är jobbskatteavdragen, vilket är dokumenterat. Socialdemokraterna var emot alla de fem jobbskatteavdragen, men nu får de till stor del vara kvar, sannolikt för att de gav vanliga löntagare omkring 1 500 spänn mer i plånboken varje månad. Det gjorde också att man konsumerade. Därmed var det en av de viktigaste jobbskapande åtgärderna.

Vi har ett stort mottagande av nyanlända, som Ylva Johansson nämnde, och det ska vi ha. Men vi måste bli bättre på etablering. Mottagandet var jättestort förra året, och det är fortfarande stort. Men även bortsett från den stora flyktingkris vi haft var arbetslöshetsmålet utdömt av egentligen alla seriösa bedömare.

Anf. 28 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Christian Holm Barenfeld säger att den gamla regeringen gjorde mycket som var bra. Det är möjligt. Men två saker misslyckades man med: ekonomin och jobben. Man gick från mycket stora överskott i de offentliga finanserna till mycket stora underskott. Arbetslösheten var alarmerande hög, särskilt ungdomsarbetslösheten. Den var så hög att vi fick EU-stöd från de andra EU-länderna, varav de flesta var hårdare drabbade av finanskrisen än Sverige.

Fru talman! Jag vill ändå tacka för debatten. Vi kommer säkert att återkomma till frågorna om jobbmålen, jobbskapandet och arbetslösheten. Christian Holm Barenfeld är en flitig interpellant. Jag ser fram emot att återkomma till de frågorna i fler debatter.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2015/16:590 om brister i upphandlingar hos Arbetsförmedlingen

Anf. 29 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Katarina Brännström har frågat mig om jag kommer att vidta åtgärder för att säkerställa att Arbetsförmedlingen genomför upphandlingarna eller om det finns en vilja att avveckla upphandlade arbetsmarknadsutbildningar i avsikt att göra allt i egen regi.

Prot. 2015/16:105

13 maj

*Svar på
interpellationer*

Till att börja med vill jag betona betydelsen av att den som flytt till Sverige ges goda förutsättningar att snabbt etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället. Regeringen har därför lagt fram ett antal förslag i vårbudgeten som handlar om att erbjuda tidiga insatser till personer som söker asyl i Sverige, insatser för ett hållbart mottagande och en effektivare etablering på arbetsmarknaden samt förslag för att minska arbetslösheten.

Arbetsmarknadsutbildning är ett viktigt verktyg för att utrusta de arbetssökande med de kompetenser som efterfrågas på arbetsmarknaden.

Jag ser allvarligt på att Arbetsförmedlingen i sina upphandlingsförfaranden inte i tillräckligt stor utsträckning har lyckats möta behoven av arbetsmarknadsutbildning. Arbetsmarknadsutbildning förväntas bidra till matchning av arbetssökande mot lediga jobb hos arbetsgivare. Det är även allvarligt att inte fler får arbete efter en arbetsmarknadsutbildning. Jag har därför självklart tagit kontakt med Arbetsförmedlingens generaldirektör Mikael Sjöberg och diskuterat de uppkomna problemen.

Riksrevisionen lämnade i en granskningsrapport i slutet av 2015 rekommendationer till Arbetsförmedlingen som rör hur upphandlingar av arbetsmarknadsutbildning kan utvecklas. Regeringen menar att Riksrevisionens granskning är ett viktigt underlag i Arbetsförmedlingens utvecklingsarbete inom området arbetsmarknadsutbildning. Regeringen betonar värdet av att myndigheten, i möjligaste mån, tar till vara den effektiviseringspotential som Riksrevisionen identifierat när det gäller behovsanalysen i samband med upphandlingar. Regeringen kommer noga att följa Arbetsförmedlingens fortsatta arbete, inte minst i fråga om hur resultaten efter genomförd arbetsmarknadsutbildning utvecklas. Regeringen har lämnat sin bedömning av Riksrevisionens granskningsrapport till riksdagen, som nu behandlar frågan.

Inom Arbetsförmedlingen pågår just nu ett förnyelsearbete som bland annat omfattar utveckling av de tjänster som erbjuds till arbetsgivare och arbetssökande. Det handlar inte minst om utveckling av hur myndigheten ska säkra att de utbildningar som efterfrågas kan tillhandahållas. Regeringen avser inte att i detalj instruera Arbetsförmedlingen om vilka upphandlingar myndigheten bör genomföra för att klara sitt uppdrag att tillhandahålla arbetsmarknadsutbildningar som utrustar arbetssökande för jobb.

Anf. 30 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Fru talman! Jag ska börja med att tacka ministern för svaret. Det är väldigt bra att arbetsmarknadsministern ser allvarligt på den uppkomna situationen hos Arbetsförmedlingen. Nu krävs det verkligen en uppstramning.

Under det arbete som hos Arbetsförmedlingen kallas för Nyhetsresan har man satt upp skylten: Ursäkra röran, vi bygger om. Men när det kommer till utbildning skulle man lika gärna kunnat ha satt upp skylten: Stängt för ombyggnad. Så allvarligt är det faktiskt. Kaos är ett ord som ofta kommer upp när jag har talat om frågan med arbetslösa, leverantörsföretag och arbetsförmedlare.

Det är stora brister i upphandlingsarbetet hos Arbetsförmedlingen, Ylva Johansson. Det gäller rutiner och planeringar. Det handlar om fel-prioriteringar, slarv och både felaktiga och sena upphandlingar. Det rör minst 10 000 utbildningsplatser. Detta är allvarligt.

Det får väldigt stora konsekvenser för de arbetslösa som har rätt att förvänta sig hjälp. Nu får de vänta kanske upp till ett år innan de får den utbildning de borde ha haft. Det riskerar också att många av de utbildningarna inte alls kommer att finnas framöver. Det drabbar inte bara de arbetslösa utan många av de seriösa leverantörer som nu har sagt upp sina lärare, sålt sina dyra maskiner och lagt ned verksamheten på många orter runt om i landet. Flera av dem kanske aldrig kommer tillbaka.

Det är särskilt illa när det berör utbildningar inom bristyrken såsom fordons- och yrkesförarutbildning. Där är det rent kaos. Arbetsförmedlingens senaste upphandling av yrkesförarutbildning för lastbil kommer att stoppas då man säger att Arbetsförmedlingen har brutit mot lagen om ofentlig upphandling.

Mellan januari och mars i år var det hela 3 400 personer som gick en sådan utbildning. Lastbilsförare är det högst rankade bristyrket just nu inom transportsektorn. Man har beräknat behov av 2 000 personer bara inom det närmaste året. Det finns fler exempel på bristyrken där utbildningarna inte fungerar.

Arbetsförmedlingen skyller på resursbrist. Det är otroligt. På den här delen är myndigheten misskött. Man klarar inte av stora delar av sitt viktiga uppdrag. Det verkar som att regeringen här har tappat greppet. Det kommer att vara stora glapp när stora grupper kommer att behöva utbildning, och det är allvarligt.

Det är allvarligt när en stor myndighet påstår sig inte ha rätt kompetens och att man saknar några medarbetare. Detta är en myndighet som har administrationskostnader på 7 ½ miljard, om jag minns rätt. Då är det regeringens ansvar att verkligen trycka på så att Arbetsförmedlingen gör vad den ska göra och vad det står i dess uppdrag att den ska kunna göra.

Jag vet att Alliansen insåg problemet på många håll inom Arbetsförmedlingen och därför startade den utredning som hann verka i ett år innan det blev regeringsskifte. Ministern borde inte haft råd att kasta den utredningen i papperskorgen. Det kunde ha funnits en utredning i dag som hade sagt var de stora bristerna fanns och vad som behöver göras.

Man måste kunna ha flera bollar i luften på Arbetsförmedlingen. Det är inte enskilda medarbetare vi talar om utan hela organisationen. Att det saknas kompetent och utbildad personal är förskräckligt när vi har en het arbetsmarknad. Det är precis som ministern sa: Många lediga jobb tillsätts inte. Nej, tro sjutton det när människor inte kan få den utbildning som krävs i många av de yrkena därför att Arbetsförmedlingen inte klarar sin uppgift!

Anf. 31 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Det är väldigt allvarligt när arbetslösa inte får möjlighet till de utbildningar som kan rusta dem för de lediga jobben. Det är väldigt allvarligt när arbetsgivare inte får tag i rätt personal därför att det saknas relevant utbildning för dem som skulle kunna komma i fråga för jobbet. Det är också allvarligt när seriösa och duktiga aktörer får orimliga förhållanden med upphandlingar som inte går fram i den tid som de borde göra. Jag ser mycket allvarligt på detta. Så är det.

Jag har försäkrat mig om att Arbetsförmedlingens ledning inser allvaret och sitt stora ansvar att säkerställa att vi får en förändring som leder till ordning och effektivitet när det gäller arbetsmarknadsutbildningarna och upphandlingarna.

Regeringen prioriterar offentliga upphandlingar högt eftersom vi ser vilken otroligt stor betydelse de har och hur mycket pengar det handlar om och vilken nytta bra offentliga upphandlingar kan göra. Därför har min kollega civilminister Ardalan Shekarabi tydligt varit ute med frågorna flera gånger och också initierat och startat en ny myndighet till stöd för bland annat andra myndigheter som kan behöva hjälp i att effektivisera och få bättre resultat i sin upphandlingsverksamhet.

Jag delar Katarina Brännströms syn på allvaret i den här frågan.

Anf. 32 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Fru talman! Jag är glad för att ministern ser allvaret i detta. Vi har 10 000 utbildningsplatser som kanske går helt om intet eller åtminstone kanske dröjer ett år. Många av de utbildningsföretag jag har talat med har sagt att de säger upp personal och säljer dyra maskiner de har.

Det gäller till exempel inom fordonsutbildning. Det kommer att ta lång tid, även om de skulle få vara med på banan igen, innan de har byggt upp en ny organisation för att göra dessa utbildningar. Det som är allvarligt är att det får så långvariga konsekvenser för så pass många människor som står beredda att ta ett jobb. De skulle kunna ha gjort det om de hade fått sin lastbilsförarutbildning.

Frågan är: Vad gör regeringen? Det tror jag Ylva Johansson ska gå hem och fundera på. Jag tror att det behövs mycket press här så att inte detta fortsätter. Problemen med upphandlingarna började redan i fjol. Då handlade det om svetsare och den typen av yrken som man inte klarade av att upphandla i tid så att det blev stora förseningar. Det är alltså en lång process som har lett fram till det kaos som råder just nu.

När det gäller arbetsmarknadsutbildningar borde man verkligen se över vilket register man har. Lägg ned de arbetsmarknadsutbildningar som inte skapar jobb! Precis som Riksrevisionen sa i sin rapport: Gör det mer flexibelt, och gör det olika över landet så att man utbildar till ett arbete! Vi moderater har föreslagit att man skrotar alla utbildningar som inte ger jobb. Vi tycker att man borde ha utbildningar där det finns ett jobblöfte i slutet. Annars är det bara bortkastade pengar. Många av de här utbildningarna är färskvaror; om man inte får jobb på en gång kommer inte utbildningen att vara så mycket värd efter några år. Det drabbar människor, som blir kvar i en lång arbetslöshet.

Arbetsmarknaden har kanske aldrig varit hetare än nu. Då gäller det att samhället levererar de verktyg som krävs så att det arbete som ministern säger ska prioriteras hos Arbetsförmedlingen – arbetsgivarkontakterna – kan mynna ut i att människor får arbete. Man måste kunna leverera kompetent personal i de yrken där det efterfrågas.

Detta är allvarligt. Det har skett en stor förändring under det senaste året inom Arbetsförmedlingen. Jag kommer att återkomma i frågan och följa detta. Nu har man dessutom kunnat läsa om det i tidningen, och jag har fått rapporter tidigare om hur stort problemet är. Nu får vi också tusentals nytillkomna människor som ska ut på vår arbetsmarknad, och det kommer att vara ett stort glapp eftersom det inte finns utbildningar klara för att

kunna leverera. Det är inte bra. Det borde finnas ett snabbspår även på Arbetsförmedlingen för att kunna göra undantag.

Jag vet att regelverket för upphandlingar är krångligt och att det är långa tider i processerna, vilket vi också skulle kunna fundera över. Vem kan säga i dag vilka utbildningar som behövs om fyra fem år? Det finns mycket att göra på området.

Jag är dock glad för att ministern ser allvarligt på frågan. Vi kommer säkert att ha fler debatter om det här, för det är så pass allvarligt att vi måste följa utvecklingen.

Anf. 33 HANIF BALI (M):

Fru talman! Arbetsmarknadsutbildning är ett ämne för sig. Enligt IFAU, regeringens expertmyndighet i arbetsmarknadsfrågor, uppvisar de flesta arbetsmarknadsutbildningar just nu på en aggregerad nivå till och med en negativ effekt. Det är nämligen så pass få som hamnar i jobb efter utbildningarna i och med att de är så dåligt konstruerade – ofta orsakat av upphandlingar – att de håller människor ifrån arbete. Man går alltså sämre rustad ur en arbetsmarknadsutbildning än man hade varit om man inte hade gått den alls. Det är katastrofalt; den synen tror jag att arbetsmarknadsministern delar.

Vi investerar massor av miljarder av skattebetalarnas pengar men också av de arbetssökandes tid och energi i de här utbildningarna, som i sin tur leder till *högre* arbetslöshet. Så kan man självklart inte ha det. Riksrevisionens granskning, som arbetsmarknadsministern nämnde, gav en ganska tydlig bild: Där utbildningarna behövs erbjuds de inte, och där de inte behövs erbjuds de. Där det råder brist på arbetskraft saknas utbildningarna över huvud taget.

Detta leder självklart till frågan om huruvida Arbetsförmedlingen ens är kapabel att göra detta i dagsläget. Om vi ska nå Europas lägsta arbetslöshet till 2020 måste folk utbildas. Arbetsmarknadsministern har i den här talarstolen stått och sagt: Utbildning, utbildning, utbildning! Det handlade då om vad som är nyckeln till att få nyanlända, ungdomar och dem som har blivit av med jobbet att göra en omställning i livet och kunna ta jobb.

Man måste ställa sig frågan: Är det välinvesterade pengar när man ger dem till Arbetsförmedlingen? Hade inte pengarna kanske gjort mer nytta om de hade investerats i ett utbildningsväsen någon annanstans, till exempel inom reguljära utbildningar i kommunerna, till exempel yrkesvuxutbildningar?

Det skulle jag gärna vilja ha ett svar från ministern på. Tror hon att Arbetsförmedlingen kommer att vara kapabel att få styr på upphandlingarna och utbildningarna i så god tid att man hinner få ut den stora andel nyanlända som är på väg in på arbetsmarknaden till 2020? Det handlar också om den avmattning i konjunkturen som börjar närma sig. Hinner Arbetsförmedlingen med detta så att vi kan nå Europas lägsta arbetslöshet till 2020?

Jag vågar påstå att detta är avgörande. Att låsa resurser i en icke fungerande verksamhet som ger oss högre arbetslöshet är en förlust inte bara för den politiska trovärdigheten i arbetsmarknadspolitiken utan också för de individer för vilka dessa resurser hade kunnat innebära en avgörande skillnad. Det handlar om att motverka fattigdom, utslagning, segregation och utanförskap.

Prot. 2015/16:105
13 maj

Svar på
interpellationer

Anf. 34 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Låt mig dela upp mitt inlägg i två delar. När det gäller upphandlingsproblemen delar jag, som jag har sagt tidigare, Katarina Brännströms syn på att detta är allvarligt. Det är självklart att Arbetsförmedlingen som myndighet måste klara av att sköta upphandlingarna på ett effektivt och korrekt sätt. Så är det bara. Det är helt enkelt ett skall-krav på en myndighet.

Till Hanif Bali vill jag säga att det han säger om kvaliteten på arbetsmarknadsutbildningen och de urusla resultaten stämmer. Det är ned emot 30 procent som går vidare från arbetsmarknadsutbildning till arbete. Det finns en tydlig tidpunkt för när denna förändring skedde. Det här skedde 2007–2008, precis när man lade om politiken. Då gick det från drygt 70 procent, som det tidigare var i år efter år när det gäller andelen som gick från arbetsmarknadsutbildning vidare till arbete – jag har grafen med mig här, så jag kan se det – till ett totalt fall ned till 30 procent, där det sedan har stannat. Detta berodde på att man lade om arbetsmarknadspolitiken, och det skedde i ett läge före finanskrisen. Det var när vi hade stor efterfrågan på arbetskraft som man lade om och styrde om arbetsmarknadsutbildningarna.

Jag delar alltså inte uppfattningen att de dåliga resultaten huvudsakligen skulle bero på låg kvalitet i arbetsmarknadsutbildningarna. Jag skulle tvärtom vilja säga att många av leverantörerna är mycket duktiga. Jag söker snarare svaren i att man har styrt om så att man riktar insatserna till fel personer. Den gamla regeringen styrde till arbetsmarknadsutbildning som en sysselsättningsåtgärd eller aktiveringsåtgärd. Det tror jag är helt fel.

Arbetsmarknadsutbildning ska leda till arbete. Det måste vara troligt att den person som får en arbetsmarknadsutbildning också får ett jobb inom kort efter utbildningen. Annars är risken stor att man förslösar resurserna. Det kan vara en mycket duktig utbildningsanordnare, men om det är fel individ vid fel tillfälle för individen eller om någon är fel rustad för att gå in i utbildningen i just det skedet kommer det att vara svårt att få ett gott resultat.

Jag kommer nu tillbaka till kvalitetsfrågan. Man kan från Arbetsförmedlingens egna utvärderingar se att det tycks vara en särskild försämring när det gäller utrikes födda. Jag tror att det finns oerhört mycket mer att göra när det gäller kombinationer av utbildning i svenska eller modersmålsstödjande insatser och utbildning. Det gäller att säkerställa att eleverna kan ta till sig själva yrkesutbildningen, och då kan det kanske vara bra att kunna använda tolk eller annat så att inte språket blir ett hinder för att ta till sig yrkeskunskaperna.

När det gäller kvalitetsfrågan finns det alltså betydande saker att göra – också sådant som vi redan arbetar med. Det handlar både om styrningen av vem som ska få tillgång till arbetsmarknadsutbildning och om hur man kan kombinera delar inom utbildningen. Jag delar därför inte Hanif Balis syn på detta. Men när det gäller upphandlingarna är det bara så att det måste man sköta.

Anf. 35 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Fru talman! Jag förväntar mig kraftfulla åtgärder från regeringen när det kommer till det här. Det behövs tydligen kompetent personal på Arbetsförmedlingen. De saknar resurser. Det är någonting som måste kollas upp.

Om det nu var så att läget förändrades till det sämre 2007–2008 kommer det att göra det nu också. Alla de här utbildningarna som de inte har klarat upphandlingarna av skulle leda till riktiga jobb – svarvare, svetsare, busschaufförer, lastbilschaufförer med flera. Det är riktiga jobb vi pratar om. Det är inte traineejobb, det är inte beredskapsjobb och det är inga extratjänster, utan det är riktiga jobb med riktiga löner utan statligt stöd. Därför är det extra allvarligt att en statlig myndighet så totalt har havererat i en sådan viktig del som utbildning.

Regeringen måste göra någonting snabbt. Det krävs kraftfulla åtgärder. Sedan kan vi alltid diskutera kvaliteten i olika utbildningar. Ett bristyrke ett visst år är kanske inte längre ett bristyrke fem år senare, men de långa upphandlingsprocesserna gör att folk går de utbildningarna i alla fall. Det är en otrolig tröghet i systemet. Det måste finnas mer flexibilitet när det gäller utbildningar som leder till jobb. Jag tycker att regeringen har ett ansvar att ta upp detta med Arbetsförmedlingen.

Utred Arbetsförmedlingen nu! Det skulle ha kunnat finnas en klar utredning nu. Gör det snabbt, och se till att den här myndigheten blir effektivare. Det har den inte varit på länge, och vi har inte råd att ha en så dålig organisation i en tid där man skriker efter kompetent arbetskraft.

Jag vill tacka för debatten. Vi lär ses igen här i kammaren på samma tema.

Anf. 36 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag har ansvar för arbetsmarknadspolitiken, och jag har ansvar för problem och tillkortakommanden inom de myndigheter som faller under mitt ansvarsområde. Det är mitt ansvar när det inte fungerar som det ska på Arbetsförmedlingen. Det är dock inte mitt ansvar att tala om exakt vilka personer som ska vara anställda eller vilka arbetsuppgifter de ska ha. Det faller på myndigheten.

Resultatet av de beslut myndigheten fattar är alltid mitt ansvar, men jag tänker inte gå in och tala om hur många personer som ska jobba med vissa uppgifter inom Arbetsförmedlingen. Det är en sak för generaldirektören, och jag är också helt övertygad om att generaldirektören förstår allvaret i den här frågan.

Vi kommer säkert att återkomma till frågan om arbetsmarknadsutbildningar – jag hoppas det, för här behöver mycket göras för att öka effektiviteten. Men jag vill ändå poängtera, fru talman, att när det gäller att säkerställa att vi har ordning och effektivitet i offentlig upphandling inom våra myndigheter är det inte en utredningsfråga utan en fråga om att verkställa.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2015/16:105

13 maj

Svar på
interpellationer

§ 10 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 12 maj

2015/16:639 Skyddsbehövande tolkar

av *Allan Widman* (L)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2015/16:640 Skydds jakt på skarv

av *Anders Åkesson* (C)

till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

§ 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 12 maj

2015/16:1196 Konsekvenser för ekologiskt jordbruk av förbud mot gödsellukt

av *Daniel Bäckström* (C)

till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

2015/16:1197 Åtgärder för att underlätta resandet över Öresundsbron

av *Mats Persson* (L)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2015/16:1198 Expertskatten

av *Mats Persson* (L)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2015/16:1199 Översyn av konfliktreglerna

av *Mats Persson* (L)

till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

2015/16:1200 Dubbel beskattning för pensionssparare

av *Maria Malmer Stenergård* (M)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2015/16:1201 Fusk på högskoleprov

av *Betty Malmberg* (M)

till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2015/16:1202 Rapport från Forskningsberedningen

av *Betty Malmberg* (M)

till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2015/16:1203 Rysk tillgång till Slite hamn på Gotland

av *Lena Asplund* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

Förhandlingarna leddes av tredje vice talmannen.

Vid protokollet

TUULA ZETTERMAN

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Anmälan om ersättare.....	1
§ 3 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 4 Anmälan om faktapromemorior	1
§ 5 Anmälan om granskningsrapport.....	2
§ 6 Svar på interpellationerna 2015/16:511 och 512 om förtroendet för Arbetsförmedlingen	2
Anf. 1 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	2
Anf. 2 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	3
Anf. 3 BORIANA ÅBERG (M).....	4
Anf. 4 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	5
Anf. 5 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	5
Anf. 6 BORIANA ÅBERG (M).....	6
Anf. 7 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S)	7
Anf. 8 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	7
Anf. 9 BORIANA ÅBERG (M).....	8
Anf. 10 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	8
§ 7 Svar på interpellation 2015/16:587 om traineejobb för nyanlända	9
Anf. 11 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	9
Anf. 12 HANIF BALI (M).....	10
Anf. 13 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	10
Anf. 14 HANIF BALI (M).....	11
Anf. 15 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	11
Anf. 16 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	12
Anf. 17 HANIF BALI (M).....	13
Anf. 18 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	13
Anf. 19 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	14
§ 8 Svar på interpellation 2015/16:588 om arbetslöshetsmålet.....	14
Anf. 20 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	14
Anf. 21 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	14
Anf. 22 HANIF BALI (M).....	15
Anf. 23 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	16
Anf. 24 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	16
Anf. 25 HANIF BALI (M).....	17
Anf. 26 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	18
Anf. 27 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	19
Anf. 28 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	19

§ 9 Svar på interpellation 2015/16:590 om brister i upphandlingar hos Arbetsförmedlingen	19
Anf. 29 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	19
Anf. 30 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M)	20
Anf. 31 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	21
Anf. 32 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M)	22
Anf. 33 HANIF BALI (M)	23
Anf. 34 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	24
Anf. 35 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M)	25
Anf. 36 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	25
§ 10 Anmälan om interpellationer.....	26
§ 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	26
§ 12 Kammaren åtskildes kl. 10.32.....	27

Prot. 2015/16:105
13 maj
